

Solas egiteko Inuiñak

GIDA DIDAKTIKOA

AURKIBIDEA

- 11 ipuina: *Komunaren hondamena* (Erronkei aurre egitea)
- 12 ipuina: *Iruzur galanta* (Harremanetan jartzea)
- 13 ipuina: *Nire lagun mina* (Jarduera eta atsedena)
- 14 ipuina: *Esaten dutena esaten dutela* (Erabakiak hartzea)
- 15 ipuina: *Adedos?* (Erabakiak hartzea)
- 16 ipuina: *Dortoka jauna* (Segurtasuna)
- 17 ipuina: *Bizitzarekiko atsegina* (Tabakoaren kontsumoa)
- 18 ipuina: *Nire aitaxoren 40ak* (Alkoholaren kontsumoa)
- 19 ipuina: *Oso familia normala* (Jarduera eta atsegina)
- 20 ipuina: *Denetik pixka bat* (Elikadura)

ERABILTZEKO JARRAIBIDEAK

Animazioak ikusteko, sartu diskoa Telebistarako edo PCrako DVD irakurgailuan. Jolasak, deskargak eta beste eduki batzuk irekitzeko, sartu diskoa PCrako DVD irakurgailu batean eta egin honako bidea: Nire PCa, klikatu ezkerreko botoiarekin DVD Unitatearen ikonoan. Azkenik, klikatu **BESTE EDUKI BATZUK.EXEn**.

© EDEX, 2016. e-mail: edex@edex.es • web: www.edex.es

Egilea: Gladys Herrera Patiño • Ilustrazioak: Carlos Varela

ISBN: 978-84-9726-919-3

DVD honen eduki osoa Jabetza Intelektualeko Legeak eta Zigor Kodeak babestuta dago. Debekatuta dago osorik edo zatika erreproduzitzea, EDEXen idatzizko baimenik gabe.

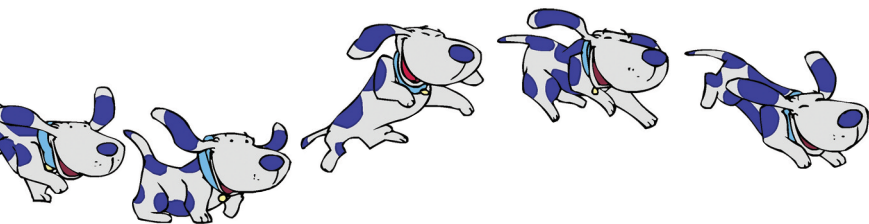
Solas egiteko ipuinak 6 urtetik 11 urtera bitarteko umeekin familietan eta eskoletan erabiltzeko heziketa baliabidea da. Baliabidearen helburua *Ohitura osasungarriak* sustatzea eta *Trebetasunak* garatzea da. Horretarako, marrazki bizidunen istorioez baliatzen da. Hiru minutu eskaseko iraupena duten istorioak dira, eta protagonistak zenbait ume dira. Istorioak hiru tokitan daude kokatuta: familietan, eskolan eta auzoan.

Mario Kaplúnek hauxe esan zuen: “beti da hobe kontatzea azaltzea baino”. Ipuin batekin imajinatu egin dezakegu, harremanetan jar gaitzke, beste pertsona batzuekin hitz egin dezakegu. Hori da, hain zuzen ere, ekimen honekin lortu nahi duguna: neska-mutikoen ahotsak entzunak izan daitezela eta irribarrez irten daitezela beraien ahoetatik.

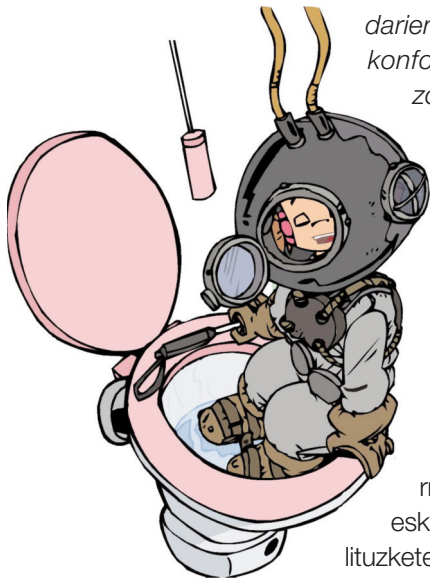
Zeuk ere izango duzu hitz egiteko aukera, baina ez beraiek beste, izan ere, belarri bi eta aho bakarra daukazu: hitz egiten duzunaren bikoitza entzuteko.

Solas egiteko ipuinak eskolan eta beste heziketa erakunde ez-arauren batean erabiltzen baduzu, Gida honek informazioa emango dizu programa osoa osatzen duten istorioen gaiei eta argumentuei buruz. Era berean, proposamen didaktiko bat ere eskainiko dizu DVD-ROMean jasotako pasarte bakoitzerako (PCrako jolasak ere baditu).

Familiaren esparruan, bereziki, programaren web orriak, www.solas-egitekoipuinak.net, seme-alabekin konpartitzeko jolas aukera berriak eskainiko dikizu.

Komunaren hondamena

LABURPENA: Bizitzan badago kiratsa darien gauza ugari: alferkeria, nagikeria, konformismoa. Badago, ordea, usain zoragarria duten beste gauza asko, esate baterako, Nereari gertatu zitzaiona ikasle guztiek eskolako komunak garbi izateko duten eskubidea aldarrikatu zuenean. Ipuin honek zoragarri usaintzen du.

SAIOAREN GARAPENA: Entzun arretaz ipuina, eta ondoren, antolatu taldea bikoteka. Eskola ikuskatzera irtengo dira, papera eta lapitza eskuetan dituztela. Konpondu beharrekoak idatzi beharko dituzte, baita eskolan ez dituzten eta eduki nahiko lituzketen gauzak ere.

Garbi al daude komunak? Badabil telefono publikoa? Eta iturria? Ez dagoela? Zer egin genezake iturri bat lortzeko? Norekin hitz egin genezake hori konpontzeko? Ikasgelan bero handia egiten duela eta ez dugula jasaten? Zer egin dezakegu? Zuhaitz gehiago eduki nahi genituzkeela eta horma batzuetan hormirudiak egin? Gogoratu saio honen helburua konpondu beharrekoak ez ezik, eduki nahi luketena ere idaztea dela.

Ondoren, egindako zerrendak elkarri erakutsiko dizkiote, eta amets horiek egia bihur daitezen eta beharrak ase daitezen antolatzeko moduz mintzatuko dira.

MATERIALAK: Papera eta lapitza.

Iruzur galanta

LABURPENA: *Nereak bere neba Daniri ipuin baten zati bat kontatzen dio eta bukatu gabe uzten du. Dani jakiteko irrikatzen geratzen da. Jakingura asetzearren, azal gorridun liburu hura, Nerea irakurtzen hasi den hura, kosta hala kosta eskuratzen du, eta pixkanaka haren letrak irensten ditu.*

SAIOAREN GARAPENA: Lehenengo, entzun arretaz ipuina, eta ondoren, tartetxo bat igaro berriketan: Inoiz izan al duzue ezer irakurtzeko jakin-minik? Zer irakurtzeko? Zergatik? Zuek irakurri dituzuen liburuetatik, zein izan dira jasanezinak eta zein atseginak?

Berriketak ez du gehiegi iraun behar, irakurtzeari ekingo diogu eta. Ikasgelara hainbat aldizkari, liburu edo ipuin eraman beharko duzu. Tartetxo bat eman iezaiezu testu labur bat bilatzeko, interesgarri deritzotena, irakurtzean norbaiti kontatzeko gogoia sorrarazten duen horietakoa. Primeran legoke liburutegira joan eta saguak bezala ibiltzea.

Itzultzen direnean, bakoitzak ikaskideei kontatu beharko die aurkitutakoa eta zergatik aukeratu duen.

Saioa bukatu, ondorengo galderari buruzko ideiak edo proposamenak sorraraziz: Bururatsen al zaizue irakurtzea gustatzen ez zaion norbaiti irakurtzeko gogoia pizteko beste ideiarik?

MATERIALAK: Aldizkariak, liburuak eta ipuinak.

Nire lagun mina

LABURPENA: Elenak "Zure laguna" izeneko aldizkariak dakartzan aholkuak -maitasunari, edertasunari eta osasunari buruzkoak-, aintzatzat hartzen ditu. Aldizkaria buru-belarri irakurtzeagatik oso berandu oheratzen da. Goiz altxatzea izugarri kostatzen zaio. Lagunek gaixorik dagoela uste dute, hain betzulo handiak baititu. Eta arrazoia dute. Elenak lo gutxi egiten du. Bere adineko neskato batek hamar ordu inguru lo egin behar du, loaldiak gorputzari atsedena eman diezaion.

SAIOAREN GARAPENA: Ezer baino lehen, entzun arretaz ipuina, eta ondoren, solas egin ondorengo galderen gainean:

Zer ordutan oheratzen zarete eta zein ordutan altxatu? Zergatik?

Nahikoa iruditzen al zaizue, edo gutxiegi edo gehiegi deritzozue?

Norekin lo egiten duzue? Zein da logelaren temperatura?

Zein da altxatzean entzuten duzuen lehenengo soinua? Zer da lokar-tzean entzuten duzuenena? Maiz amets egiten al duzue? Zer amets egiten duzue?

Horiek dira eskuetan dituzun amuetako batzuk neska-mutilek lo egiterakoan dituzten ohiturei buruzko solasaldi ona sortzeko.

MATERIALAK: Ez da ezer behar.

Esaten dutena esaten dutela

LABURPENA: *Mikel zeramika-tailerrean egon nahi du. Lagunek erabaki hori hartzeagatik gaitzesten dute, Mikelen eskuak zer gauza ederrak egiten dituzten ohartzen diren arte.*

SAIOAREN GARAPENA: Ipuina entzun baino lehen, prestatu dena txartele-tan jokatzeko. Txartel bakoitzean aditz ba oihu egidazu, irri egidazu, ez ikusiarena egin dazu, seinala nazazu... Ekintzak errepika gero, gehiago idatz ditzakezu.

Talde osoak zutik egon beharko du, biribil handi baten barruan, ohi bezala. Gero, sar zaitez barruan eta itsats ezazu txartel bat ikasle bakoitzaren bekokian. Inork ez dio inori esan behar bekokian duen hitza zein den. Zuk esaten duzunean, ikasle guztiak ikasgelatik bueltara hasiko dira, eta, topo egin ahala, topatutako pertsonaren bekokiko txartelak dioena egin beharko dute.

5 edo 7 minutuz itxaron. Inork ez du oraindik bekokian duen txartela kendu behar. Ondoren, eskaiezu konta dezatela zer sentitu duten eta zergatik. Hitz egin ondoren soilik ken liteke txartela bekokitik eta idatzita dagoena ikusi. Nori gustatuko zitzaiokeen ezentzunarena egitea, eta zergatik?

Entzun ondoren Mikelen ipuina. Galdetu zein zen Mikelek zuen txartela eta zer deritzoten egoerari. Bukatu saioa ondorengoari buruz mintza daitezela eskatuz: Noiz gustatuko zitzaiekeen ez entzunarena egitea norbaitek esandakoa ez entzuteko, eta zergatik? Nola gertatu zen? Konta ezazue...

MATERIALAK 8 x 4 cm-ko txartel itsasgarri bana.

Adedos?

LABURPENA: *Elenak zapatila berriak behar ditu. Amarekin doa erosketak egitera eta zapatila-pare batzuk probatzen ditu, baina gustatzen zaizkionak markakoak dira. Amak ezin dituztela horren zapatila garestiak erosi eta merkeagoak aukeratu beste biderik ez dagoela esaten dio. Oraindik gogoratzen du une hura eta ez du batere gustuko.*

SAIOAREN GARAPENA: Ipuina entzun aurretik, prentetan jokatu dute. Lasai egon... neska-mutilentzako bertsio egokia da!

Pertsona bakoitzak bere jantzitegira joan beharko du irudimenaz baliatuz: bere jantzien zerrenda egin beharko du, zapatak, galtzerdiak eta barruko jantziak barne. Dena orri batean idatziko du. Gogora ezazu isilpeko informazioa dela. Esaiezu, gogoratu gero, jantzien kolorea eta marka adierazteko. Ez dezatela deus ere ahaztu.

Zerrenda egiten bukatzen dute-nean, eskaiezu ezaba dezatela zerrendatik gustatzen ez zaien guztia; ondoren, esaiezu erosteko aukerarik izanez gero jantzitegian eduki nahiko luketena adierazteko. Jantzi horien moda, kolorea eta marka zehaztu beharko dituzte.

Elkarri adierazi informazio hori, zergatiak galdetuz, eta ondoren, entzun arretaz Elenaren ipuina. Ikasleek Elenaren eta amaren jokabideei buruzko iritzia adierazi beharko dute. Galdetu ipuinean gertatzen denaren antzeko egoerarik gertatu ote zaien.

MATERIALAK: Papera eta lapitza.

Dortoka jauna

LABURPENA: *Gaur egun, dena azkar nahi dugu: automobila, bazkaria... Horregatik, premiazkoa da geldotasuna baloratzen ikastea. Entzungo dugun ipuinean, Mikelek eta Josuk argi dute gidari profesionala astiro ibiltzen dena eta berarekin daramatzan pertsonen biziak arriskuan jartzen ez dituen dela.*

SAIOAREN GARAPENA: Entzun arretaz ipuina eta eskaiezu neska-mutilei hari buruzko iruzkinak egin ditzatela. Ondoren, jarri musika ezta lasaitzeko eta hasi jarduera. Esaiezu begiak ixteko eta zuk esango diezuna irudikatzen saiatzeko:

Lehenengo egoera: Demagun gogokoen duzun neska edo mutil horrekin topo egiten duzula. Solas egiten diharduzue, ikusi duzuen film bati buruz hizketan ari zarete, eta gero, eskutik heldu eta elkari musu ematen diozue. Bukatzen duzunean, musika eten eta galdetu: Zer iruditu zaizue, denbora azkar ala astiro igaro dela?

Bigarren egoera: Eskolatik irten, eta etxerantz abiatzen zarete autobusean. Sargori dago eta semaforoan zirkulazioa erabat gelditzen da. Goseak amorratzen zaudete. Autobus-gidaria jaisten da, zer gertatzen den ikustera doa eta minutu batzuk itxaron beharko dituzuela jakinarazten dizue. Zer iruditu zaizue, denbora azkar ala astiro igaro dela?

Hirugarren egoera: Demagun zineman zaudela, baina ikusi nahi ez duzun filma ikustera sartu zarela. Filmari arreta jartzen saiatzen zara, baina ez duzu tutik ere ulertzen. Hizkuntza arrotza da, eta gainera, irudiak ez dira zure gustukoak. Zoritxarrez, ezin izango zara filma bukatu arte atera. Zer iruditu zaizue, denbora azkar ala astiro igaro dela?

Elkarri kontatu sentrazioak eta iritziak.

Zeren araberakoa da denbora azkar ala astiro igarotzea? Zure bizi-zako zein gauzari emango edo kenduko zenioke abiada?

MATERIALAK: Musika ezta.

Bizitzarekiko atsegina

LABURPENA: Zer da bizitzan gogokoen duzuna? Mikeli galdera hori egin ziotenean, berehalaxe erantzun zuen: jatea. Galdera horrek, ordea, beste bat ekarri zuen, eta beste bat, eta beste bat... azkene-koa heldu zen arte: Erretzaile amorratua izatea gustatuko litzaizuke? Mikelek ez zuen ulertzen zergatik egiten zioten horrenbeste galdera.

SAIOAREN GARAPENA: Ipuina entzun baino lehen, sortu elkarriketa ikasleei ondoko galderak eginez:

Zer da bizitzan gogokoen duzuen? (gauza bakarra)

Zein dira gogokoen duzuen egitearen alde onak eta txarrak?

Ondoren, egizu ariketa alderantziz:

Zer da bizitzan gutxien gustatzen zaizuen?

Zein dira gustuko ez duzuen egitearen alde onak eta txarrak?

Azkenean, entzun ezazu ipuina arretaz neska-mutilekin batera. Hitz egin Mikelek gogokoen duenaren, hau da, jatearen, alde on eta txarrei buruz. Pentsatu Mikeli gutxien gustatzen zaiona zer den. Bukatzeko, utz ezazu egiteko bat burutu gabe: ikasle bakoitzak bi

nagusi erretzaile ezagunei galdetu

beharko die erretzearen

alde onak eta txarrak

zein diren. Ondoren,

beste saio batean, jaso-

tako erantzunen berri

emango dute eta be-

raientzat erretzearen al-

de onak eta txarrak zein

diren azalduko dute.

MATERIALAK: Ez da ezer behar.

Nire aitaxoren 40ak

LABURPENA: *Badago hainbat hautabide bizitzari topa egiteko edari bat aukeratzeko. Honatx aukera bikaina: laranja-koktela, esne kondentsatua, bainila, izotza eta alkoholik eza. Inor ez da mozortzen eta guztiek primeran pasatzen dute, baita hurrek ere. Galdetu Elenari.*

SAIOAREN GARAPENA:

Ipuina entzun baino lehen, sortu solasaldia ondorengoak galdetuz:
Demagun gaur aitaxoren urtebetetzea dela. Nola ospatuko zenukete etxean? Nor joango litzateke? Zer egingo lukete? Zer musika entzungo zenukete? Zer jan eta edango zenukete? Ondoren, egin gauza bera bihar Gabon gaua dela imajinatuz.

Segidan, entzun arretaz ipuina eta galdetu ikasleak lehen mintzatu direnaren antza ote duen eta zergatik. Bukatzeko, jar zaitezte ados eta eskatu gurasoen laguntza, gurasoek eta eskolak Bizitzaren Abenturari topa egiteko gau berezia antolatzeko. Bilera xumea eta laburra, musikarekin, dantzarekin eta, topa egiteko, alkoholik gabeko edari gozo eta atseginarekin.

MATERIALAK Ez da ezer behar.

Oso familia normala

LABURPENA: *Atsedena etxeko pertsona orok duen eskubidea da. Josuk eta Mikelek ezin dute sinetsi etxea garbitu, oheak egin, janaria prestatu, etxea txukundu eta han-hemenka garbitzen duen bakarra ama den etxerik badela. Sinetsita daude ohikoa etxeko lanak guztion artean egitea dela, haien etxean gertatu ohi den bezala.*

SAIOAREN GARAPENA: Ipuina entzun baino lehen, ekin diezaiogun ondorengo ariketari: ikasleek zuk irakuriko duzun esaldiaren zenbakia jarri beharko dute, eta honen aurrean

“B”, erantzuna baiezkoa bada, eta “E”, ezezkoa bada.

Ohikoa da emakumeek negar egitea.

Ohikoa da gizonek negar egitea.

Ohikoa da emakumeek eskumuturrekoak eramatea.

Ohikoa da gizonek eskumuturrekoak eramatea.

Ohikoa da emakumeak gizonak baino argiagoak izatea.

Ohikoa da gizonak emakumeak baino argiagoak izatea.

Ohikoa da emakumeak indartsuak izatea.

Ohikoa da gizonak indartsuak izatea.

Ohikoa da taxi-gidariak gizonak izatea.

Ohikoa da taxi-gidariak emakumeak izatea.

Ekin ariketa honi azkar. Iruzkinak sortuko dira, eta haietaz mintzatze-ko denbora nahikoa izan beharko duzue. Gero, entzun arretaz ipuina eta bukatzen duzuenean, esaiezu, marka ditzatela azken esaldiak, eta komenta ditzatela zergatiak.

Zure etxean ohikoa al da etxeko lanak amak bakarrik egitea?

Zuen ustez, nolakoa da familia normal bat?

MATERIALAK: Lapitza eta papera.

Denetik pizka bat

LABURPENA: Mikeli ez zaizkio barazkiak gustatzen. Gogokoen duen jakia haragi erre da. Aste Santuko oporraldian izeba Mirenen etxera doa eta aurrean barazki platerkada ikusten duenean, handik hanka egin nahi du. Hamaika aitzakia asmatzen du izebak prestatutakoa ez jateko, lehengusinak salatzen duen arte. Egun hartatik aurrera, umorez, sormenez eta patxadaz jarduten dute senideek Mikelek bazkalorduan urdaila betetzeaz gainera, menua ere zabal dezan.

SAIOAREN GARAPENA: Antola ezazu otordu bat gurasoen laguntzarekin. Eskaeizu seme-alabek oso gustukoa duten jaki bat presta dezatela, eta ziur izan daitezela pertsona batzuei deigarri gertatuko zaiela (agian jaki hori dastatzeko aukerarik izan ez dutelako)⁸. Horrela, eskolan proba egiteko egun eta ordu egokienak aukeratzen dira. Helburua ekitaldi erakargarria antolatzea da, guztiak gauza bitxiak probatzeko gogoia izan dezaten. Interesgarria litzateke jarduera bideoan grabatzea, gertatutakoari buruz taldean hitz egin ahal izateko.

MATERIALAK: Ez da ezer behar.

Abestia

Gure mixina

*Baga-biga, hiru eta lau
katua ari da miau eta miau
esnea utziko du baina
ez du egingo barau.*

*Bostarekin sei eta zazpi
ez dabil gure katua gaizki.
Aurrena begia ireki
eta dena irentsi.*

*Zazpigarrenarekin zortzi
ez dio sobera iritzi.
Gerokoak geroko utzi
eta ezpainak igurtzi.*

*Zortzi eta bat bederatzi
ikastolara zaigu iritsi.
Tripak eragin die gora
eta ezin du ikasi.*

*Osasunkume, gure mixina
entzun ezazue ipuina.*

*Osasunkume, gure mixina
eta talo burdina.*

*Bederatzi ta gero hamar
gure katua marmar-marmar.
Buru-hanka eta hatzamar
guztiak ditu baldar.*

*Hamarrekin ezin hamaika
komunera doa korrika.
Jolas-garaia dator baina
katuak plasta kaka.*

*Dozenak behar ditu hamabi
haizean dantzan bi zapi.
Katu berak egin dio xapi
bere osasunari.*

*Osasunkume, gure mixina
Hau zen gure ipuina.
Osasunkume, gure mixina
eta talo burdina.*

Solas egiteko ipuinak

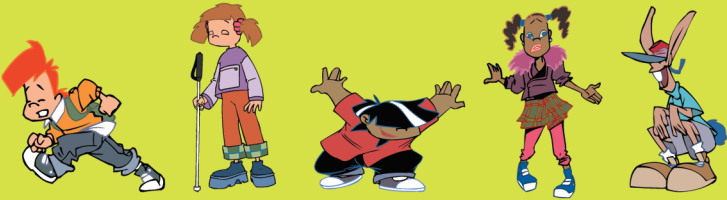

Taulak adierazten du 30 pasarteak (osasunaren 12 topikoekin erlazionatuta daude) nola dauden antolatuta bildumako hiru DVDetan.

	TOPIKOAK	1	2	3
BIZITZARAKO GAITASUNAK	AUTORRESPETUA	10		24/26
	ERRONKEI AURRE EGITEA	3	11	22/25
	TENTSIOA KUDEATZEA	8		
	HARREMANETAN JARTZEA	1	12	
	ERABAKIAK HARTZEA		14/15	21/27
OHITURA OSASUNGARRIAK	BOTIKEN ERABILERA	9		
	ALKOHOLAREN KONTSUMOA		18	
	TABAKOAREN KONTSUMOA	6	17	29
	JARDUERA ETA ATSEDENA	5	13/19	23/30
	ELIKADURA	7	20	
	SEGURTASUNA	4	16	28
	HIGIENEA	2		

Solas egiteko ipuinak baliabidearen helburua da
6 urtetik 11 urtera bitarteko umeen artean
Ohitura osasungarriak sustatzea eta
Trebetasunak garatzea, solasaldia eragiten duten
istorio laburretan oinarrituta.

Esku artean daukazun gida didaktikoaren helburua
neska-mutikoen taldeen hezitzaileen lana erraztea da,
bai eskola eremuan zein eskola eremutik kanpo, eta,
horretarako, jarduera bat proposatzen du ipuin
bakoitzari lotuta.

www.solasegitekoipuinak.net